

DE

# MILITAIRE SPECTATOR.

(Veertiende Jaargang.)

## TIJDSCRIFT

VOOR HET

### NEDERLANDSCHE LEGER.

---

Want mijn gewisse zal mij dien middelijk loonen, met getuigenis dat ick mij eenighzins jeeghens mijne Landsluiden heb gespeeten, helpende hen aan middel om een' rijken schat van tijd te bespaaren: dewijl zij de stof en omstandigheeden van een zeer breeden handel kunnen plukken uit een bekuopt bundel van blaaden.

---

HOOFD-REDACTEUR

### J. C. VAN RIJNEVELD.

*Ridder der beide Nederlandsche orde's en der Koninklijke Pruissische Rode Adelaars-orde, 3de klasse; Majoor der Artillerie;  
Lid van de Hollandsche Maatschappij van Wetenschappen te Haarlem, en van het Provinciaal Utrechtsch Genootschap  
van Kunsten en Wetenschappen.*

**VEERTIENDE DEEL.**



BREDA,  
**BROESE & COMP.**

1846.

# MOTTO'S

## AAN HET HOOFD VAN ELK NOMMER DES VEERTIENDEN DEELS GEPLAATST.

I. En cherchant ce qui constitue l'esprit militaire et quels devoirs il impose dans tous les grades, même en temps de paix, l'auteur n'a pas eu l'orgueilleuse prétention de faire une leçon à ses camarades; sa pensée se sera rencontrée sans-doute avec celle d'un grand nombre d'entre eux.

BLONDEL. *Coup d'oeil sur les devoirs et l'esprit Militaires.*

II. Pendant que la paix détend les ames, amollit les courages, éteint les enthousiasmes, c'est à l'officier de rester ferme dans la ligne de ses engagements, constant dans ses efforts, résigné dans ses sacrifices: En lui vit le moral de l'armée. C'est à lui de conserver le dépôt sacré d'esprit militaire qui fait le secret des victoires durables; c'est à lui de fonder ou maintenir la puissance de la patrie en formant chaque année les hommes appelés sous les drapeaux pour y devenir militaires.

BLONDEL. *Coup d'oeil sur les devoirs et l'esprit Militaires.*

III. Die Geisteskraft wird mächtig gehoben und ausgebildet, durch das Bewusstsein in einer guten Schule gewesen zu sein, eine vollständige Übung durchgemacht zu haben, seiner Stellung gewachsen zu sein.

*Das Kriegerthum. Von einem Invaliden.*

IV. De nos jours, le général combat par la volonté de la pensée; son habilité à manier le glaive est sans importance; l'esprit embrasse un bien autre espace que celui offert aux regards; un général, en un mot, est bien moins un soldat quoiqu'il doive le devenir parfois, qu'un être moral, qui, par son influence sur les intelligences, semble gouverner les événements, comme les puissances mystérieuses de la nature.

Ainsi la guerre actuelle constitue un art tout nouveau, qui ne trouverait ni modèle, ni enseignement dans les guerres des Grecs et des Romains.

MARXONT, *duc DE RAGUSE. Esprit des Institutions Militaires.*

V. Que le militaire se redise sans cesse, que de lui seul dépend la noblesse de sa profession. La conscience ne se paie pas, à toutes les obligations imposées, par elle seule, il faut bien une récompense d'honneur. Mais pour la mériter il faut satisfaire à tout avec une religieuse exactitude; si remplir ses devoirs rend digne de cette récompense, prétendre à la récompense c'est s'engager à remplir ses devoirs; il faut donc s'appliquer à les connaître.

BLONDEL. *Coup d'oeil sur les devoirs et l'esprit Militaires.*

VI. Pour l'officier seul, le service militaire reste une carrière qui doit occuper sa vie. Les dangers en ont disparu, emportant avec eux leurs brillantes compensations et l'attrayante insouciance du lendemain. La vie militaire a perdu son éclat, car c'est au refût des épées nues que brillent bien les épaulettes; le militaire est sans auréole, dès lors on met en doute son utilité. On est tout près de ne voir en lui qu'un fardeau pour l'État, comme est un fardeau pour la terre le bronze qui doit rester dans nos arsenaux immobile et muet, jusqu'au jour où la guerre les réveillera l'un et l'autre pour aller tonner sur les champs de bataille.

BLONDEL. *Coup d'oeil sur les devoirs et l'esprit Militaires.*

VII. Attendre! . . . Toute la sagesse humaine et dans ce seul mot. Le plus grand, le plus fort et le plus adroit surtout, est celui qui sait attendre.

ALEX. DUMAS.

VIII. En écrivant ces lignes nous ne voulons point faire d'appel aux passions, encore moins voulons-nous assombrir un tableau déjà bien triste; mais lorsque une année finit et qu'une autre commence, nous jetons les yeux autour de nous, en interrogeant le passé et l'avenir.

J. ANBERT.

IX. Toch is het wenschelyk, dat er dergelyke aluizen niet velen mogen wezen, zynde dit der Nederlanderen aard, dat ze de oude usancen niet gaarne te niete doen, zelfs nadat het gebrekkige daarvan is ingezien, als ware voor hen oudheid voor degelykheid het bewys!

A. L. G. TOUSSAINT. *De Graaf van Leicester in Nederland.*

X. Il y a dans la vie de tout écrivain consciencieux un moment où il sent le besoin de compter avec le passé, de classer en ordre et de dater les divers emprunts qu'il a prises de la forme de son esprit à différentes époques, de coordonner tout en les mettant franchement en lumière, les contradictions plutôt superficielles que radicales de sa vie, et de montrer, s'il y a lieu, par quels rapports mystérieux et intimes les idées divergentes en apparence de sa première jeunesse se rattachent à la pensée unique et centrale qui s'est peu à peu dégagée du milieu d'elles et qui a fini par les résorber toutes.

D'ordinaire, ces sortes d'examen de conscience, quand il sont faits avec bonne foi et candeur, produisent des livres du genre de celui-ci.

VICTOR HUGO. *Littérature et Philosophie mêlées.*

XI. Si le caractère impose le respect, l'instruction donnera la confiance. Elle a un ascendant que reconnaissent les esprits les moins développés, quand elle est dégagée du pédantisme qui blesse. Cette déférence pour le savoir est une idée nationale aujourd'hui, que l'intelligence et la pensée sont les seules supériorités reconnues sans contestation et admirées sans envie. Que d'erreurs dans ce mot mortel trop en faveur dans nos écoles, qu'on en sait assez quand on conduit bien un bataillon! Qu'on rougirait de s'arrêter si vite dans son instruction, si on réfléchissait plus sérieusement aux avantages qu'elle donne, aux vastes champs que l'étude peut moissonner.

BLONDEL. *Coup d'oeil sur les devoirs et l'Esprit Militaires.*

XII. Doch kan ik, binnen mijn bestek blijvende, hier slechts aan anderen eenig licht geven tot dieper onderzoek, zoo veel ik mij, dat zulk eene aanleiding, ten minste wegens hare bekroptheid, niet verwerpelyk zal geacht worden.

S. STIJL. *Opkomst en Bloei der Nederlanden.*

# REGISTER

VAN DEN INHOUD DES VEERTIENDEN DEELS VAN DEN *MILITAIRES SPECTATOR*.

## Veertiende Jaargang.

- Bamboes palissaden (Over het het wegruimen van) . . . . . Bladz. 498.  
Bemoeijng (Een woord over eene wenschenswaardige » 199.  
Bezuinigung. . . . . » 249.  
Borneo (Vervaardiging van wapens op) . . . . . » 23.  
*Briefe (Militärische) eines Verstorbenen an seine noch lebenden Freunde:*  
17<sup>de</sup> *Brief.* Uitnoodiging bij *NAPOLEON*. — Over het mislukken van den veldtocht van 1812 in Rusland. — De gehoorzaamheid eens legeraanvoerders met opzigt tot de bekomene bevelen. — Onderhoud over gemengde onderwerpen. — *NAPOLEON* over de militaire schrijvers. — Een gesprek met zich-zelfen. — Uitzigten. Bladz. 36.  
18<sup>de</sup> *Brief.* Inleiding. — Het tweede Olympische tijdvak. — Den afgestorvene worden nieuwe voorregten verleend. — Hoe men met hem briefwisseling kan houden. — De *camera obscura* van *CHARON*. — Invloed der hemelsteekenen op de lotgevallen der menschen. — De kreeften en schorpioenen onder de menschen. — Levensgeschiedenis in voorstellingen. . . . . Bladz. 61.  
19<sup>de</sup> *Brief.* Begrijpen en begrepen worden. — Het oordeel naar de uitkomst. — Karakter en denkwijz van *KAREL XII*, Koning van Zweden; verkeerde beoordeeling zijner krijgsondernemingen. — Koning *AUGUSTUS* en de Polen. — Oorzaken van den oorlog tusschen beide vorsten. — Deszelfs karakter en eerste gevolgen. — Iets vreemds. — Langzaamheid der strategische verkenningen in groote weinig bevolkte vlakten. . . . . Bladz. 83.  
23<sup>ste</sup> *Brief.* De afgestorvene wordt bij *MINERVA* ontboden, om zijne meening nopens het verleenen van de drukpersvrijheid te uiten. — Wordenwisseling hierover tusschen *MINERVA* en *MERCURIUS*. — Onderzoek en beschrijving van een werktuig, hetwelk de waarheid aan den dag moet brengen. — Gebruik er van om de verschillende ingezondene meeningen voor en tegen de drukpersvrijheid te onderzoeken. — Resultaten. — Waarom de ossen op *Tenare* bevreest zijn voor de vrijheid van drukpers. — Bijzondere meening van *CHARON*. — Eene gebeurtenis op *Tenare*. . . . . Bladz. 103.  
25<sup>ste</sup> *Brief.* *KAREL XII* ontvangt een bezoek van *NAPOLEON*. — Onderhoud tusschen hen beiden nopens hunne invallen in Rusland. — Levendige discussiën over het mislukken dier aanvallen. — Het vermogen der wederkeerige verhouding. . . . . Bladz. 123.  
28<sup>ste</sup> *Brief.* Zoölogische ontdekkingen op eene jagtpartij. — Voorval bij den terugkeer. — Ontmoeting met *ZIETHEN* en *SEYDLITZ*. — Fragment uit de levens- en lijdensgeschiedenis van eerstgenoemden. — Over het gedrag van ondergeschikten bij onwaardige en onregtvaardige behandeling door hunne superieuren. . . . . Bladz. 151.  
35<sup>ste</sup> *Brief.* Bijeenkomst van pruisische en fransche generaals. — Mededeelingen nopens organieke inrigtingen bij het fransche leger. — Vervolg van den veldtocht van 1805. — *NAPOLEON* trekt tegen de Russen op, gaat de *Inn* over, drijft den vijand zonder veel tegenstand voor zich heen. — Gevecht bij *Dürrenstein*. — Inneming van *Weenen*. — De overwinnaar verspreidt zich in alle rigtingen. . . . . Bladz. 184.  
37<sup>ste</sup> *Brief.* Het letterkundig genootschap op den *Olympus*; deszelfs strekking. — *BEERENHORST* als president. — De *Idioten* en boeken-vijanden op den *Olympus*. — Statistieke aantekeningen over de boven- en beneden-wereld. — *Arkadie* of *Achter-Pommeren*. — Voorregten der *Olympiers* en *Arkadiers*. — Debatten over het al of niet aan banden leggen van het militaire boekengeschrift. — Wenken aan de hooge autoriteit. . . . . Bladz. 236.  
*Brieven aan MARIAS.*  
I. Over de krijgstucht; gemis van strafbepalingen tegen het opkopen van militaire effecten; nadeelige invloed daarvan op de krijgstucht. — Aanmerking op eene beweering van de *Arahemmer Courant*; invloed van den stilstand in de bevordering, op de pensioenen. — Bevordering bij keuze. — Gezegde van *BLONDEL*. . . . . Bladz. 179.  
II. De toegeworpen handschoen wordt opgenomen. — Het voorgesteld plan eener officiers-spaarkas, wordt nog eens van nabij bezien en de noodzakelijkheid om tot deze of gene associatie over te gaan, van verschillende kanten toegelicht. — Nog iets over eene voorgestelde associatie. — De geest van associatie is de vrucht van den tegenwoordigen tijd; hij dringt ook in de legers door; zelfs in het Pruisische leger; eenige bijzonderheden deswege; verzorging van Pruisische militairen in burgerlijke betrekkingen. — De tijden van geestdrift moeten plaats maken voor die van berekening; de *poëzie* voor degelijk *proza*. — Een niet geplaatste Nieuwjaarswensch. — De *Militaire Spectator*. . . . . Bladz. 202.  
III. De eigentlijke aard der oorzaken van eenige uitwerksels vorderen eene oplettende beschouwing. — Een voorbeeld uit de krijgsvoeering der Franschen in Afrika. — Beschouwing der oorzaken, waarom vele jonge aan de Koninklijke Militaire Akademie opgevoedde officieren, weinig lust toonen voor de detail-dienst; middelen daartegen. — Iets over de vocatie van den militairen stand. — Wijze hoe men in Engeland de dienstneming aanmoedigt. . . . . Bladz. 224.

IV. Aanduiding dat deze brieven zullen vervolgd worden. —	Opmerkingen (Eenige door het in N <sup>o</sup> . 8, onder <i>Mi-</i>	
Meerdere bliken van medewerking aan den <i>Spectator</i> . —	<i>litair Onderwijs</i> opgenomen artikel: Uitgelokte) .	Bladz. 266.
Een artikel in het <i>Handelsblad</i> over het <i>Lager Onderwijs</i> ,	Orleans (De Jagers van) . . . . .	Bladz. 49, 75, 97.
geeft stoffe tot de overweging, welken invloed de vruch-	OSCAR I. . . . .	Bladz. 70.
ten van dat onderwijs uitoefenden op de opkweeking der	Paarden-dressuur (Een wenk over) . . . . .	» 90.
miliciens. — Overzicht in cijfers. — De goede resultaten kun-	— (De) in Nederlandsch Oost-Indie. . . . .	» 167.
nen aanleiding tot verkeerde gevolgtrekkingen geven. —	Palissaden (Iets over het wegruimen van Bamboes-)	
Opgewektheid bij de kaders en miliciens tot bereiking van	door buskruid. . . . .	» 198.
het doel. — Twijfel of dit stelsel duurzaam zoude kunnen	Palanke (Proeve wegens de vernieling eener) door	
zijn. — Over het noodzakelijk verband tusschen militie en	buskruid. . . . .	» 222.
schutterij. — De staatkundige gebeurtenissen van den laat-	Perspomp (Omschrijving van een nieuw systema tot	
sten tijd trekken met aandrang de aandacht op ons weer-	opvoering van water met een sterk werkende) en	
stelsel. — Een woord over onze militaire literatuur. Over	kleine deurkleppen . . . . .	» 19.
VAN KERKWIJKS <i>Handleiding tot de kennis van den Vesting-</i>	Regts-oefening (Nederlandsche militaire) . . . . .	» 177.
<i>bouw</i> . — Legerkennis. — STIELTJES werk over de veld-ar-	Rekruten (Nieuwe methode van afrigting van) der	
tillerie der Europesche mogendheden. . . . .	kavallerie . . . . .	» 256.
Carré (Verschillende wijzen om een) te formeren. . . . .	Schijfschieten (Het) te paard. . . . .	» 118.
— (Nog iets over het formeren van het) . . . . .	School des Ruiters (Programma van eene) te paard. . . . .	» 259.
Deensche leger (Iets over het) . . . . .	Spectator (Aan de geabonneerden op den Militairen)	» 286.
FUNJE (Nieuw systema van den ingenieur) . . . . .	Strafregisters (Iets over de extract-) en de paspoor-	
Fransche leger (Vlugtige aantekeningen van eenen	ten der vrijwillig aangeworvenen. . . . .	» 199.
ooggetuige over het keizerlijke) in 1808. . . . .	Voorzorg (De) . . . . .	» 158.
Fransche leger (De officieren van het) . . . . .	— (Tweede ontwerp voor de) . . . . .	» 210.
Galvanismus (Toepassing van het) . . . . .	— (Nota van aanmerkingen op het eerst voor-	
Huisvesting (De) en het nachtleger. . . . .	gestelde plan der) . . . . .	» 215.
Jaar (Het oude en het nieuwe) . . . . .	— (Correspondentie nopens de) . . . . .	» 243.
Kavallerie (Opmerkingen omtrent de vlugtige beschou-	Vuur (Het Kavallerie-) . . . . .	» 118.
wingen betreffende de Nederlandsche) . . . . .	Vuren (Aanmerking betrekkelijk het) . . . . .	» 88.
— (Iets over de opmerkingen van den majoor	Wat op het iets van den schrijver der vlugtige Be-	
Jonkh <sup>r</sup> . VAN MERLEN, omtrent het werkje: <i>Eenige</i>	schouwingen. . . . .	» 195.
<i>vlugtige beschouwingen enz. der</i> ) . . . . .	Waterstaat ('s Rijks-) en de Koninklijke Militaire	
Kleeding en uitrusting. . . . .	Akademie. . . . .	» 47.
Mijnontsteking (Toepassing van het Galvanismus) op de	Wapenen (Verhandeling over de onderlinge betrekking	
NAPOLEON BONAPARTE (De 18892 levensdagen van) . . . . .	der verschillende) . . . . .	» 4.
Officieren (Iets over het detacheren van) van andere	Wapens (Iets over de) in de Nederlandsche O. I. Be-	
wapenen bij dat der artillerie. . . . .	zittingen. . . . .	» 23.
Onderwijs (Militair) . . . . .	Zang (Soldaten-) . . . . .	» 228.
Opleiding (De waarde eener wetenschappelijke . . . . .	Zweedsche leger (Het) . . . . .	Bladz. 70, 92.